

Alles Wat Goed
Is Eindig Goed

William Shakespeare

'n Klassieke Shakespeare Verhaal

deur

Edith Nesbit

In die jaar dertienhonderd en iets, was die Gravin van Rousillon ongelukkig in haar paleis naby die Pireneë. Sy het haar man verloor, en die Koning van Frankryk, wat honderde kilometers ver was, het haar seun Bertram se verteenwoordigheid na Parys versoek.

Bertram was 'n mooi jongmens met krul hare, fyn geboë wenkbroue en oë so skerp soos 'n valk s'n. Hy was so trots as wat onkunde hom kon maak, en sou lieg met 'n gesig soos die waarheid self om 'n selfsugtige einde te kry. Maar 'n mooi jeug is 'n mooi jeug en Helena was verlief op hom.

Helena was die dogter van 'n beroemde dokter wat in diens van die Graaf van Rousillon gesterf het. Haar enigste fortuin het bestaan uit 'n paar van haar pa se voorskrifte.

Toe Bertram weg is, is Helena se verlate kyk opgemerk deur die Gravin, wat vir haar gesê het dat sy vir haar presies dieselfde is as haar eie kind.

Trane het toe in Helena se oë saam getrek, want sy het gevoel asof die Gravin Bertram soos 'n broer laat lyk het met wie sy nooit kon trou nie.

Die Gravin het haar geheim dadelik geraai en Helena het bely dat Bertram vir haar soos die son vir die dag is.

Sy het egter gehoop om hierdie son te wen deur die dankbaarheid van die Koning van Frankryk te verdien, wat aan 'n blywende siekte gely het, wat hom lam gemaak het.

Die beroemde dokters verbonde aan die Hof was moedeloos om hom te genees, maar Helena het vertrouwe gehad in 'n voorskrif wat haar pa met sukses gebruik het.

Met liefdevolle verloop van die Gravin, het sy na Parys gegaan en is toegelaat om die Koning te sien.

Hy was baie beleefd, maar dit was duidelik dat hy gedink het dat sy 'n wonderdokter was. “Dit sal my nie pas,” het hy gesê, “om by 'n eenvoudige meisie aansoek te doen vir die verligting wat al die geleerde dokters my nie kan gee nie.”

“Die Hemel gebruik soms swak instrumente,” het Helena gesê en sy het verklaar dat sy haar lewe sal opgee as sy nie daarin slaag om hom gesond te maak nie.

“En as jy daarin slaag?” het die Koning gevra.

“Dan sal ek u Majesteit vra om vir my die man te gee wat ek kies!”

So ‘n ywerige jong dame kon nie vir ewig deur 'n lydende koning weerstaan word nie. Helena het dus die Koning se dokter geword en binne twee dae kon die koninklike kreupel huppel.

Hy het sy howelinge ontbied en hulle het 'n skitterende skare in die troonkamer van sy paleis bymekaar gemaak. Die plattelandse meisie kon verblind gewees het en 'n dosyn mans gesien wat die moeite werd was om van te droom met die aantreklike jong edelmanne voor haar.

Maar haar oë het net gedwaal totdat hulle Bertram gekry het. Toe gaan sy na hom toe en sê: “Ek durf nie sê dat ek jou vat nie, maar ek is joune!” Sy het haar stem verhef dat die Koning kan hoor en het bygevoeg: “Dit is die Man!”

“Bertram,” het die koning gesê, “vat haar; sy is jou vrou!”

“My vrou, my koning?” het Bertram gesê. “Ek smeeek u Majesteit om my toe te laat om 'n vrou te kies.”

“Weet jy, Bertram, wat sy vir jou Koning gedoen het?” het die monarg, wat Bertram soos 'n seun behandel het, gevra.

“Ja, u Majesteit,” het Bertram geantwoord, “maar hoekom moet ek met 'n meisie trou wat haar opleiding aan my pa se liefdadigheid verskuldig is?”

“Jy verag haar omdat sy nie 'n titel het nie, maar ek kan vir haar 'n titel gee,” het die Koning gesê, en terwyl hy na die norske jeug kyk, het 'n gedagte by hom op gekom, en hy het bygevoeg: “Vreemd dat jy so baie aan bloed dink, wanneer jy nie jou eie van 'n bedelaar s'n kon onderskei as jy hulle in 'n bak saam gemeng het nie.”

“Ek kan haar nie lief hê nie,” het Bertram beweer en Helena het saggies gesê: “Moet hom nie aanspoor nie, u Majesteit. Ek is bly dat ek my Koning genees het ter wille van my land.”

“My eer vereis daardie smalende seun se gehoorsaamheid,” die Koning gesê. “Bertram, besluit hieroor. Jy trou met hierdie dame, vir wie jy so onwaardig is, of jy leer hoe 'n Koning kan haat. Jou antwoord?”

Bertram het laag gebuig en gesê: “U Majesteit het die dame vereer deur u belangstelling in haar. Ek gee op.”

“Neem haar aan die hand,” sê die Koning, “en sê vir haar sy is joune.”

Bertram was gehoorsaam en met min vertraging is hy met Helena getroud.

Vrees vir die Koning kon hom egter nie 'n minnaar maak nie. Bespotting het gehelp om hom te versuur. 'n Basis soldaat met die naam Parolles het vir hom in sy gesig gesê dat hy nou 'n “kicky-wicky” het, sy besigheid is nie om te veg nie, maar om by die huis te bly.

“Kicky-wicky” was net 'n simpel bynaam vir 'n vrou, maar dit het Bertram laat voel dat hy dit nie kon verdra om 'n vrou te hê nie en dat hy na die oorlog in Italië moet gaan, alhoewel die Koning hom verbied het.

Hy het Helena beveel om afskeid van die Koning te neem en na Rousillon terug te keer en haar briewe vir sy ma en haarself te gee. Hy ry toe weg en bied haar 'n koue totsiens.

Sy het die brief oop gemaak wat aan haarself gerig was en ge lees:
“Wanneer jy die ring van my vinger kan kry, kan jy my man noem,
maar teen die 'wanneer' ek skryf 'nooit.'”

Droë oë was Helena toe sy in die Koning se teenwoordigheid ingegaan het en afskeid geneem het, maar hy was onrustig om haar onthalwe, en het haar 'n ring van sy eie vinger gegee en gesê: “As jy dit vir my stuur, sal ek weet jy is in moeilikheid en ek sal jou help.”

Sy het nie Bertram se brief aan sy vrou vir hom gewys nie; dit sou hom laat begeer het om die spoggerige Graaf dood te maak...

... maar sy is terug na Rousillon en het die tweede brief aan haar skoonma gegee. Dit was kort en bitter. “Ek het weg gehardloop,” het dit gesê. “As die wêreld breed genoeg is, sal ek altyd ver van haar af wees.”

“Bly moedig,” sê die edele weduwee vir die verlate vrou. “Ek was sy naam uit my bloed en jy alleen is my kind.”

Die Weduwee Gravin was egter nog steeds ma genoeg vir Bertram om die skuld vir sy optrede op Parolles te lê, wat sy “n baie besmette kêrel genoem het.”

Helena het nie lank by Rousillon gebly nie. Sy het haarself as 'n pelgrim bekleed en terwyl sy 'n brief vir haar skoonma agter gelaat het, het sy in die geheim na Florence vertrek.

Toe sy daardie stad binne kom, het sy by 'n vrou navraag gedoen oor die pad na die Pelgrimshuis van Rus, maar die vrou het “die heilige pelgrim” gesmeek om by haar te bly.

Helena het gevind dat haar gasvrou 'n weduwee was, wat 'n pragtige dogter met die naam Diana gehad het.

Toe Diana hoor dat Helena van Frankryk af kom, het sy gesê: “'n Landgenoot van jou, Graaf Rousillon, het waardige diens vir Florence gedoen.”

Maar na 'n ruk het Diana iets gehad om te vertel wat glad nie Helena se man waardig was nie. Bertram was besig om liefde met Diana te maak. Hy het nie die feit dat hy getroud is weg gesteeek nie, maar Diana het by Parolles gehoor dat sy vrou nie die moeite werd is om voor te sorg nie.

Die weduwee was angstig ter wille van Diana, en Helena het besluit om haar in te lig dat sy die Gravin Rousillon is.

“Hy bly vir Diana vra vir ’n lok van haar hare,” het die weduwee gesê.

Helena het treurig geglimlag, want haar hare was so fyn soos Diana s'n en van dieselfde kleur. Toe tref 'n idee haar, en sy sê,
“Neem hierdie beursie van goud vir jousef. Ek sal vir Diana drie duisend krone gee as sy my sal help om hierdie plan uit te voer.”

Laat sy belowe om 'n lok van haar hare vir my man te gee as hy vir haar die ring sal gee wat hy aan sy vinger dra. Dit is 'n voorvaderlike ring. Vyf Grafe van Rousillon het dit gedra, maar hy sal dit opgee vir 'n lok van jou dogter se hare.

Laat jou dogter daarop aandring dat hy die haarlok van haar in 'n donker kamer moet afsny en kom vooraf ooreen dat sy nie 'n enkele woord sal praat nie.”

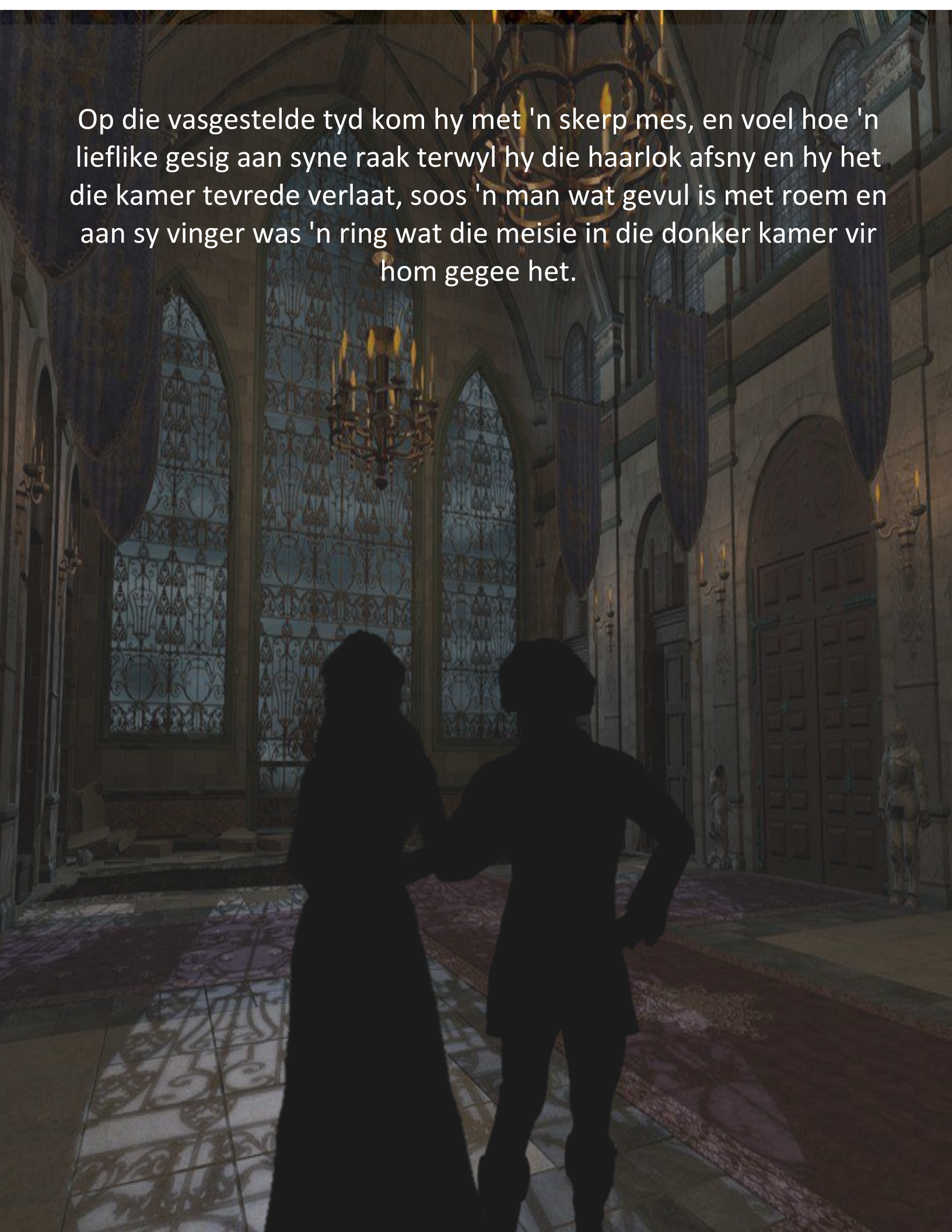
Die weduwee het aandagtig geluister, met die beursie van goud op haar skoot. Sy het uiteindelik gesê: “Ek stem in, as Diana gewillig is.”

Diana was gewillig, en, vreemd om te sê, die vooruitsig om 'n haarlok van 'n stil meisie in 'n donker kamer af te sny, was vir Bertram so aangenaam dat hy sy ring aan Diana gegee het en gesê was wanneer om haar in die donker kamer te volg.

Op die vasgestelde tyd kom hy met 'n skerp mes, en voel hoe 'n lieflike gesig aan syne raak terwyl hy die haarlok afsny en hy het die kamer tevrede verlaat, soos 'n man wat gevul is met roem en aan sy vinger was 'n ring wat die meisie in die donker kamer vir hom gegee het.

Die oorlog was amper verby, maar een van sy slot hoofstukke het Bertram geleer dat die soldaat wat asemrowend genoeg was om Helena sy “kicky-wicky” te noem, baie minder moedig was as 'n vrou.

Parolles was so 'n groot prater en so lief vir versierings aan sy klere, dat die Franse offisiere vir hom 'n poets gebak om te ontdek waarvan hy gemaak is.

Hy het sy drom verloor en gesê dat hy dit sou terug kry tensy hy in die poging dood gemaak word.

Sy poging was 'n baie swak een en hy het die verhaal van 'n heldhaftige mislukking uitgedink, toe hy omsingel en ontwapen was.

“Portotartarossa,” het ’n Franse heer gesê.

“Watse aaklige plat taal is dit?” het Parolles gedink, wat geblinddoek was.

“Hy roep vir die marteling,” het 'n Franse man gesê, wat aangespoor het om as tolk op te tree. “Wat sal jy sê sonder hulle?”

“So veel,” het Parolles geantwoord, “as ek moontlik sou kon sê as jy my soos ’n oneg geknyp het.”

Hy was so goed soos sy woord. Hy het hulle vertel hoeveel daar in elke regiment van die Florentynse weermag was en word hulle verfris met pittige staaltjies van die offisiere wat dit beveel het.

Bertram was teenwoordig en het 'n brief hoor lees waarin Parolles vir Diana gesê het dat hy 'n dwaas is.

“Dit is jou toegewyde vriend,” het 'n Franse heer gesê.

“Hy is nou vir my 'n kat,” het Bertram gesê, wat ons troetel diere verafsku het.

Parolles is uiteindelik laat gaan, maar hy het van nou af soos 'n onderduimse persoon gevoel, en was nie verslaaf aan spog nie.

Ons keer nou terug na Frankryk saam met Helena, wat 'n verslag van haar dood versprei het, wat deur Lafeu, 'n heer wat sy dogter Magdalene met Bertram aan die Dowager Gravin by Rousillon wou trou, gehoor is.

Die Koning het oor Helena getreur, maar hy het die huwelik wat vir Bertram voorgestel is, goed gekeur en 'n besoek aan Rousillon gebring om te sien dat dit volbring word.

“Sy groot oortreding is dood,” het hy gesê. “Laat Bertram my nader.”

Toe het Bertram, met littekens in die wang, voor sy heerser gekniel en gesê dat as hy nie Lafeu se dogter lief gehad het voor dat hy met Helena getrou het nie, hy sy vrou sou geprys het, vir wie hy nou lief was toe dit te laat was.

“Liefde wat laat is, beledig die Groot Sender,” sê die Koning.
“Vergeet lieflike Helena, en gee 'n ring vir Magdalena.”

Bertram het dadelik vir Lafeu gelui, wat verontwaardig gesê het:
“Dis Helena s'n!”

“Dit is nie!” het Bertram gesê.

Hierop het die Koning gevra om na die ring te kyk, en gesê: “Dit is die ring wat ek vir Helena gegee het en het haar beveel het om na my te stuur as sy ooit hulp nodig gehad het. So jy het die listigheid gehad om van haar te kry wat haar die meeste kon help.”

Bertram het weer ontken dat die ring Helena s'n is, maar selfs sy ma het gesê dit was.

“Julle lieg!” het die Koning uit geroep. “Gryp hom, wagte!” maar selfs terwyl hulle hom gegryp het, het Bertram gewonder hoe die ring, wat hy gedink het Diana vir hom gegee het, soos Helena s'n gelyk het.

'n Fatsoenlike man het in gekom, en het na toestemming gesmag om 'n versoekskrif aan die Koning te lewer. Dit was 'n versoekskrif wat Diana Capilet onderteken het en dit het gesmeek dat die koning Bertram sou beveel om met haar te trou want hy het haar verlaat nadat hy haar liefde gewen het.

“Ek sal eerder 'n skoon seun by 'n kermis koop as om nou vir Bertram te vat,” het Lafeu gesê.

Bertram was gekonfronteer deur Diana en haar ma. Hy het ontken dat Diana enige aanspraak op hom gehad het en het van haar gepraat asof sy haar lewe in die geut deur gebring het.

Maar sy het hom gevra watter soort vrou dit was aan wie hy dit gegee het, soos aan haar wat hy dit gegee het, die ring van sy voorvaders wat nou weg is van sy vinger?

Bertram was gereed om in die aarde te sink, maar die noodlot het een groot vrygewigheid vir hom gereserveer. Helena het toe in gekom

“Sien ek die werklikheid?” vra die koning.

“O ekskuus! Ekskuus!” roep Bertram.

Sy het sy voor vaderlike ring om hoog gehou. “Nou dat ek dit het,” sê sy, “sal jy my lief hê, Bertram?”

“Tot die einde van my lewe,” het hy gehuil.

“My oë ruik uie,” het Lafeu gesê. Die trane vir Helena het in hulle geglinster.

Die Koning het Diana geprys toe daardie nie baie skaam jong dame hom volledig ingelig het oor die betekenis van haar gedrag.

Ter wille van Helena wou sy Bertram se gemeenheid bloot lê, nie net aan die Koning nie, maar aan homself. Sy trots was nou aan flarde en daar word geglo dat hy tog 'n goeie man van een of ander manier gemaak het.

THINK

DIGITAL ACADEMY